

CZU: 327.57(478):061.1 EU

DOI <https://doi.org/10.59295/eciee26.09>

TRANSFORMĂRI GEOPOLITICE ȘI DE SECURITATE ÎN CONTEXTUL ADERĂRII REPUBLICII MOLDOVA LA UNIUNEA EUROPEANĂ¹²

Serghei SPRINCEAN¹³

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7411-9958>,

Scopus Author ID: 58172233200,

Researcher ID: V-3296-2017

Recenzent: Grigore Pîrțac, dr., conf. univ., Universitatea de Studii
Europene din Moldova.

Rezumat: Se va analiza conexiunea dintre parcursul de aderare al Republicii Moldova la Uniunea Europeană și evoluția conceptului de securitate umană în contextul unor transformări geopolitice și securitare profunde. Cercetarea este ancorată în paradigma securității centrate pe persoană și valorifică o abordare integrată, care corelează documentele de viziune strategică regională, dinamica proceselor europene de extindere și vulnerabilitățile structurale interne. Prin aplicarea metodei analizei documentare și de conținut, investigația scoate în evidență decalajul dintre angajamentele normative și realitățile sistemice ce afectează calitatea vieții în Republica Moldova. Rezultatele indică persistența unor riscuri sistemice precum sărăcia multidimensională, migrația, instabilitatea politică și fragilitatea instituțiilor. De asemenea, presiunile geopolitice externe și crizele suprapuse (economică, energetică, sanitară) accentuează insecuritatea umană și fragilizează coeziunea socială. Discuția demonstrează că securitatea umană nu poate fi abordată secundar în procesul de integrare europeană, ci trebuie asumată ca un imperativ strategic. Concluziile subliniază necesitatea unei

12 Articolul este elaborat în cadrul subprogramului de cercetare: 01.05.01 *Securitatea națională a Republicii Moldova în contextul aderării la Uniunea Europeană: abordări juridice, politologice și sociologice*.

13 dr. hab. în științe politice, conf. univ., Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice al USM, sprinceans@yahoo.com.

viziuni coerente pentru consolidarea rezilienței sociale în fața amenințărilor contemporane.

Cuvinte cheie: Transformări geopolitice, transformări de securitate, aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, securitate umană, reziliență instituțională, riscuri de securitate

UMAN SECURITY AND FORCED DISPLACEMENT DIMENSIONS WITHIN THE CONTEXT OF MOLDOVAN INSTITUTIONAL RESILIENCE

Abstract: The connection between the accession process of the Republic of Moldova to the European Union and the evolution of the concept of human security in the context of profound geopolitical and security transformations will be analyzed. The research is anchored in the paradigm of person-centered security and capitalizes on an integrated approach, which correlates regional strategic vision documents, the dynamics of European enlargement processes and internal structural vulnerabilities. By applying the method of documentary and content analysis, the investigation highlights the gap between normative commitments and systemic realities that affect the quality of life in the Republic of Moldova. The results indicate the persistence of systemic risks such as multidimensional poverty, migration, political instability and institutional fragility. Also, external geopolitical pressures and overlapping crises (economic, energy, health) accentuate human insecurity and weaken social cohesion. The discussion demonstrates that human security cannot be approached secondarily in the process of European integration, but must be assumed as a strategic imperative. The conclusions emphasize the need for a coherent vision for strengthening social resilience in the face of contemporary threats.

Keywords: Geopolitical transformations, security transformations, accession of the Republic of Moldova to the European Union, human security, institutional resilience, security risks

Introducere

Aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană reprezintă unul dintre cele mai importante și ambițioase obiective strategice asumate de acest stat în perioada post-independență, constituind o direcție fundamentală de dezvoltare politică, economică și instituțională [32, p. 312]. Acest

proces complex depășește cu mult dimensiunea tehnică a alinierii legislative sau a reformelor economice, implicând transformări profunde la nivel geopolitic și de securitate, care redefinesc poziționarea Republicii Moldova în sistemul relațiilor internaționale contemporane [24, p. 37].

După proclamarea independenței în anul 1991, Republica Moldova s-a confruntat cu multiple provocări legate de consolidarea statalității, dezvoltarea instituțiilor democratice și definirea unei politici externe coerente [15, p. 89]. Moștenirea sistemului sovietic a generat vulnerabilități structurale, inclusiv dependență economică, instituții fragile și o influență externă persistentă, care au influențat semnificativ parcursul de dezvoltare al statului. În acest context, integrarea europeană a fost percepută ca o soluție strategică pentru depășirea acestor dificultăți și pentru ancorarea într-un spațiu de stabilitate și prosperitate [28, p. 80].

Poziția geografică a Republicii Moldova joacă un rol determinant în configurarea dimensiunii geopolitice a procesului de integrare. Situată la intersecția dintre Uniunea Europeană și spațiul ex-sovietic, Republica Moldova este supusă influențelor divergente ale actorilor regionali și globali. Această poziționare creează atât oportunități de cooperare și dezvoltare, cât și riscuri asociate competiției geopolitice.

Un element central al vulnerabilității geopolitice îl constituie conflictul transnistrean, care persistă de peste trei decenii și afectează integritatea teritorială și suveranitatea statului. Prezența unei regiuni separatiste și a trupelor străine pe teritoriul Republicii Moldova reprezintă o provocare majoră pentru securitatea națională și pentru procesul de integrare europeană [43, p. 556]. În același timp, acest conflict este utilizat ca instrument de influență geopolitică, complicând relațiile externe ale statului.

Pe lângă conflictul transnistrean, Republica Moldova se confruntă cu o serie de alte provocări de securitate, inclusiv dependența energetică, vulnerabilitățile economice și amenințările hibride, precum dezinformarea și influența externă asupra proceselor politice interne. Aceste provocări evidențiază necesitatea consolidării rezilienței statului și a dezvoltării unor mecanisme eficiente de răspuns la riscurile emergente [9].

În ultimii ani, contextul regional a fost marcat de schimbări semnificative, inclusiv de intensificarea conflictelor în Europa de Est și de deteriorarea relațiilor dintre marile puteri. Aceste evoluții au determinat o reevaluare a strategiilor de securitate și au accentuat importanța integrării

europene ca instrument de consolidare a stabilității și securității.

În acest context, analiza transformărilor geopolitice și de securitate în contextul aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană devine esențială pentru înțelegerea evoluțiilor actuale și a perspectivelor viitoare. Această analiză trebuie să ia în considerare interacțiunea dintre factorii interni și externi, precum și impactul reformelor asupra poziției internaționale a statului [44, p. 412].

Securitatea geopolitică în sud-estul Europei a devenit, în ultimele decenii, o temă centrală în analiza relațiilor internaționale, în special în contextul transformărilor profunde generate de extinderea Uniunii Europene și de evoluțiile conflictuale din spațiul est-european. Regiunea se caracterizează printr-o complexitate ridicată, fiind influențată de interacțiunea dintre interesele marilor puteri, de moștenirea istorică a diviziunilor geopolitice și de dinamica proceselor de integrare europeană [23, p. 107].

Aderarea Republicii Moldova și a Ucrainei la Uniunea Europeană, analizată într-o perspectivă de tandem, reprezintă un factor major de schimbare a echilibrului geopolitic regional. Această evoluție nu doar că redefineste raporturile de putere în regiune, dar contribuie și la consolidarea unui nou sistem de securitate, bazat pe valori democratice, cooperare și integrare economică [45, p. 121].

După destrămarea Uniunii Sovietice, spațiul sud-est european a devenit o zonă de tranziție, marcată de instabilitate politică, conflicte înghețate și competiție geopolitică. În acest context, Republica Moldova și Ucraina au fost plasate într-o poziție vulnerabilă, fiind supuse influențelor externe și confruntându-se cu dificultăți în procesul de consolidare a statalității și a securității [41, p. 9].

Evenimentele recente, în special conflictul din Ucraina, au evidențiat fragilitatea arhitecturii de securitate din regiune și au determinat o reevaluare a strategiilor adoptate de statele din sud-estul Europei. În acest context, integrarea europeană devine nu doar un obiectiv politic, ci și un instrument esențial pentru consolidarea securității și stabilității regionale [36, p. 38].

Aderarea simultană sau coordonată a Republicii Moldova și a Ucrainei la Uniunea Europeană poate genera efecte semnificative asupra securității geopolitice, contribuind la crearea unui spațiu de stabilitate extins și la reducerea vulnerabilităților existente. Totuși, acest proces implică și provocări majore, generate de opoziția unor actori externi și de complexitatea reformelor interne necesare [30, p. 482].

Metode utilizate în cercetare

Analiza transformărilor geopolitice și de securitate ale Republicii Moldova în contextul integrării europene necesită o abordare metodologică complexă și multidimensională, care să permită examinarea detaliată a fenomenelor studiate [34, p. 56]. În acest sens, cercetarea se bazează pe utilizarea unor metode specifice științelor politice, relațiilor internaționale și studiilor de securitate.

Metoda analizei documentare constituie una dintre principalele metode utilizate în cadrul cercetării. Aceasta presupune examinarea unui volum semnificativ de documente oficiale, inclusiv tratate internaționale, acorduri de asociere, strategii naționale de securitate, rapoarte ale instituțiilor europene și documente programatice. Analiza acestor surse permite identificarea cadrului normativ și instituțional al procesului de integrare europeană, precum și evaluarea progreselor realizate de Republica Moldova.

Metoda comparativă este utilizată pentru a analiza experiențele altor state din Europa Centrală și de Est care au parcurs procesul de aderare la Uniunea Europeană. Prin compararea acestor cazuri, se pot identifica modele de reformă, strategii de succes și dificultăți comune, oferind astfel un cadru de referință util pentru evaluarea situației Republicii Moldova [10].

Analiza geopolitică reprezintă un instrument esențial pentru înțelegerea dinamicii relațiilor internaționale și a intereselor actorilor implicați. Aceasta presupune examinarea raporturilor de putere, a zonelor de influență și a strategiilor adoptate de diferite state și organizații internaționale. În cazul Republicii Moldova, analiza geopolitică evidențiază interacțiunea dintre Uniunea Europeană, Federația Rusă și alți actori relevanți [35, p. 38].

Metoda analizei calitative este utilizată pentru interpretarea discursurilor politice, a declarațiilor oficiale și a pozițiilor actorilor implicați. Aceasta permite evidențierea percepțiilor, intereselor și strategiilor adoptate de diferite părți, contribuind la o înțelegere mai profundă a procesului de integrare europeană [47].

În plus, cercetarea utilizează elemente de analiză prospectivă, care permit anticiparea evoluțiilor viitoare și identificarea scenariilor posibile. Această metodă este deosebit de relevantă în contextul unui mediu internațional caracterizat de incertitudine și schimbări rapide.

De asemenea, sunt utilizate metode interdisciplinare, care integrează perspective din domenii precum economia, sociologia și studiile de securi-

tate. Această abordare permite o analiză holistică a procesului de integrare europeană și a impactului acestuia asupra societății moldovenești [12].

Discuții

Transformările geopolitice ale Republicii Moldova în contextul integrării europene sunt caracterizate printr-o reorientare strategică profundă, care implică consolidarea relațiilor cu Uniunea Europeană și reducerea dependențelor față de alte centre de putere. Această reorientare este determinată atât de factori interni, cât și de evoluțiile din mediul internațional.

Un aspect esențial al transformărilor geopolitice îl reprezintă intensificarea cooperării cu Uniunea Europeană [42, p. 599]. Aceasta se manifestă prin dezvoltarea relațiilor politice, economice și instituționale, precum și prin participarea la diverse programe și inițiative europene. Această cooperare contribuie la modernizarea statului și la consolidarea instituțiilor democratice.

În același timp, integrarea europeană implică adoptarea unor reforme structurale, care vizează consolidarea statului de drept, combaterea corupției și dezvoltarea economiei de piață. Aceste reforme sunt esențiale pentru alinierea la standardele europene și pentru asigurarea unei dezvoltări durabile [11].

Pe de altă parte, transformările geopolitice generează reacții din partea Federației Ruse, care percepe apropierea Republicii Moldova de Uniunea Europeană ca pe o amenințare la adresa intereselor sale strategice [20, p. 233]. În acest context, Rusia utilizează diverse instrumente pentru a-și menține influența, inclusiv presiuni economice, manipularea opiniei publice și sprijinirea unor forțe politice interne.

Securitatea energetică reprezintă un domeniu critic în cadrul transformărilor de securitate. Dependența de resurse energetice externe creează vulnerabilități semnificative, care pot fi exploatate în scopuri politice. Diversificarea surselor de energie și integrarea în piața energetică europeană sunt esențiale pentru reducerea acestor riscuri [8].

Securitatea cibernetică și informațională devine tot mai importantă în contextul amenințărilor hibride. Republica Moldova trebuie să dezvolte capacități eficiente pentru protejarea infrastructurilor critice și pentru combaterea dezinformării [48].

Modernizarea sectorului de apărare reprezintă o componentă esențială a transformărilor de securitate [29, p. 184]. Aceasta implică reforme instituționale, profesionalizarea forțelor armate și dezvoltarea capacităților de reacție la amenințări.

Conflictul transnistrean rămâne un factor major de instabilitate, însă integrarea europeană poate crea oportunități pentru soluționarea acestuia prin stimulente economice și politice [7].

Regiunea sud-est europeană este caracterizată de o diversitate de actori și interese, care contribuie la complexitatea mediului de securitate [50]. În acest context, Republica Moldova și Ucraina ocupă o poziție strategică, fiind situate la frontiera dintre Uniunea Europeană și spațiul de influență al Federației Ruse.

Din perspectivă geopolitică, aderarea celor două state la Uniunea Europeană reprezintă o extindere a spațiului de stabilitate și securitate către est. Această extindere implică nu doar integrarea economică și politică, ci și consolidarea mecanismelor de securitate colectivă, care pot contribui la prevenirea conflictelor și la gestionarea riscurilor [27, p. 191].

În același timp, această evoluție este percepută de Federația Rusă ca o diminuare a influenței sale în regiune, ceea ce generează reacții de opoziție [3]. Aceste reacții se manifestă prin diverse instrumente, inclusiv presiuni economice, intervenții politice și utilizarea conflictelor înghețate ca instrumente de influență [39, p. 102].

În cazul Republicii Moldova, conflictul transnistrean reprezintă un exemplu clar al modului în care geopolitica influențează securitatea națională [37, p. 341]. În Ucraina, conflictul din estul țării și anexarea Crimeei au demonstrat riscurile asociate competiției geopolitice.

Prin urmare, securitatea geopolitică în sud-estul Europei este strâns legată de evoluția relațiilor dintre Uniunea Europeană și Federația Rusă, precum și de capacitatea statelor din regiune de a-și consolida reziliența și de a-și diversifica parteneriatele [26, p. 42].

Securitatea Republicii Moldova și a Ucrainei este profund interconectată, datorită proximității geografice, relațiilor economice și provocărilor comune [22, p. 605]. Această interdependență devine tot mai evidentă în contextul evoluțiilor recente, care au evidențiat necesitatea unei abordări coordonate în domeniul securității [5].

Aderarea în tandem la Uniunea Europeană poate consolida această interdependență, transformând-o într-un avantaj strategic [40, p. 245]. Cooperarea în domenii precum securitatea energetică, controlul frontierelor și combaterea amenințărilor hibride poate contribui la creșterea rezilienței ambelor state [16, p. 82].

În același timp, această cooperare poate facilita integrarea în structurile europene și poate accelera procesul de reformă [4]. Prin schimbul de experiență și coordonarea politicilor, Republica Moldova și Ucraina pot depăși mai eficient obstacolele întâmpinate în procesul de integrare [15, p. 90].

Totuși, interdependența implică și riscuri, întrucât instabilitatea dintr-un stat poate afecta securitatea celui alt [17, p. 11]. De exemplu, conflictul din Ucraina are implicații directe asupra securității Republicii Moldova, inclusiv în ceea ce privește regiunea transnistreană.

Procesul de integrare europeană al Republicii Moldova și Ucrainei este însoțit de o serie de amenințări și vulnerabilități, care trebuie gestionate în mod eficient pentru a asigura succesul acestuia [31, p. 18].

Una dintre principalele amenințări o reprezintă războiul hibrid, care include dezinformarea, propaganda și atacurile cibernetice [19, p. 113]. Aceste instrumente sunt utilizate pentru a influența opinia publică și pentru a submina încrederea în instituțiile democratice.

Dependența energetică constituie o altă vulnerabilitate majoră, care poate fi exploatată în scopuri politice [49]. Diversificarea surselor de energie și dezvoltarea infrastructurii energetice sunt esențiale pentru reducerea acestor riscuri [1].

Corupția și slăbiciunea instituțională reprezintă, de asemenea, factori care pot afecta procesul de integrare și pot crea vulnerabilități în domeniul securității [13, p. 193]. Reformele în aceste domenii sunt esențiale pentru consolidarea statului de drept și pentru creșterea încrederii cetățenilor [33, p. 205].

Uniunea Europeană joacă un rol esențial în consolidarea securității geopolitice în sud-estul Europei, prin promovarea stabilității, dezvoltării și cooperării. Prin intermediul politicilor sale, UE contribuie la reducerea riscurilor și la crearea unui mediu favorabil pentru dezvoltare.

Sprijinul financiar și tehnic acordat Republicii Moldova și Ucrainei contribuie la implementarea reformelor și la consolidarea capacităților in-

stituționale [18, p. 161]. De asemenea, UE promovează cooperarea regională și dialogul politic, facilitând soluționarea conflictelor [38, p. 93].

Integrarea europeană oferă un cadru pentru dezvoltarea unor mecanisme de securitate eficiente, bazate pe cooperare și solidaritate. Acest cadru poate contribui la prevenirea conflictelor și la gestionarea crizelor [2].

Aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană determină transformări profunde la nivel geopolitic și de securitate, contribuind la consolidarea stabilității și dezvoltării statului [21, p. 547]. Acest proces implică atât oportunități, cât și provocări, care necesită o abordare strategică coerentă.

Integrarea europeană oferă un cadru favorabil pentru modernizarea statului, consolidarea democrației și creșterea securității [14, p. 122]. Totuși, succesul acestui proces depinde de capacitatea autorităților de a implementa reforme eficiente și de a gestiona influențele externe.

În perspectivă, Republica Moldova are potențialul de a deveni un stat stabil, prosper și sigur, integrat într-un spațiu de securitate și cooperare. Realizarea acestui obiectiv necesită eforturi susținute, voință politică și cooperare internațională.

Securitatea geopolitică în sud-estul Europei este profund influențată de procesul de integrare europeană al Republicii Moldova și Ucrainei [6]. Aderarea în tandem a acestor state la Uniunea Europeană poate contribui la consolidarea stabilității regionale și la crearea unui spațiu de securitate extins.

Totuși, acest proces implică provocări semnificative, generate de competiția geopolitică și de vulnerabilitățile interne. Gestionarea acestor provocări necesită o abordare strategică coerentă și o cooperare strânsă între statele implicate.

În perspectivă, integrarea europeană reprezintă o oportunitate majoră pentru consolidarea securității și dezvoltării în regiune, contribuind la crearea unui sistem de relații internaționale bazat pe cooperare și stabilitate [46, p. 93].

Concluzii

Aderarea RM la UE capătă o tot mai mare susținere în rândul populației Republicii Moldova. În ultimii ani s-au produs mai multe evenimente ce vin să confirme această stare de lucruri. Astfel, vom aminti de victoria partidului Acțiune și Solidaritate (PAS) la alegerile parlamentare din 28

septembrie 2025, care a participat în campania electorală cu un discurs pro-european și cu o platformă electorală în care elementul principal a constituit promisiunea aderării RM la UE până în anul 2030. De asemenea, în sprijinul ipotezei creșterii numerice și calitative a electoratului pro-european în Republica Moldova în ultimii ani vin și rezultatele alegerilor prezidențiale din 20 octombrie 2024, organizate în aceeași zi cu Referendumul republican constituțional la care majoritatea cetățenilor RM care au participat la votare au răspuns “DA” la întrebarea “*Susțineți modificarea Constituției în vederea aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană?*”. De menționat că aceste alegeri prezidențiale din octombrie 2024 au reprezentat cel de-al cincilea scrutin prezidențial de la independența Republicii Moldova. Astfel, vom constata că la modificarea substanțială a preferințelor electoratului din RM pentru susținerea vectorului pro-european au contribuit mai mulți factori. Unul dintre cei mai influenți factori de migrare a electoratului din RM către preferințele de integrare europeană a RM a constituit războiul declanșat la 24 februarie 2022 de Federația Rusă prin invazia militară și hibridă a Ucrainei. Acesta a generat schimbări structurale la nivel geopolitic cu impact semnificativ asupra regiunii est-europene în general, inclusiv asupra mai multor aspecte ale vieții sociale din RM. Ca urmare a declanșării războiului din Ucraina la 24 februarie 2022, RM și Ucraina au devenit state cu statut de candidat la aderarea la UE printr-o decizie determinată de solidaritatea statelor-membre ale UE pentru aceste două țări în contextul pericolelor de securitate cu care se confruntă. Realitățile geopolitice din regiune au căpătat nuanțe noi în condițiile dezghețării procesului de extindere a UE. Prin urmare, implicarea în acest proces a Republicii Moldova și a Ucrainei, ca un gest de solidaritate și sprijin din partea națiunilor europene, în contextul războiului Rusiei contra Ucrainei a însuflețit o bună parte din cetățenii RM. Astfel, obținerea statutului de stat candidat de RM poate fi considerat, la fel, un factor important pentru creșterea preferințelor electoratului din RM pentru aderarea la UE. Este important de menționat că, admiterea Republicii Moldova ca membru cu drepturi depline al UE poate fi periclitată de mai multe aspecte, printre care se regăsește și tergiversarea soluționării problemei transnistrene, dar și târăgănarea negocierilor de pace dintre Rusia și Ucraina sub conducerea administrației Trump, ca și continuarea și escaladarea atrocităților pe

frontul ucrainean. Prin urmare, Republica Moldova se arată interesată de o soluționare rapidă a situației din Ucraina din motive de asigurare a propriei securități, ca și de integrarea sustenabilă a regiunii separatiste de la sâng de Nistru, ocupată acum de militarii ruși. În aceste circumstanțe geopolitice se prefigurează o dilemă securitară importantă pentru RM ce se vrea a fi soluționată printr-o participare plenară a mai multor actori importanți din regiune cum ar fi România, Ucraina și UE. În fatpt, bunele relații trilaterale dintre RM, România și Ucraina, pe lângă faptul că reprezintă un factor ce comportă o încărcătură securitară deosebită, mai ales pentru RM, pot deveni un motor puternic de dezvoltare regională cu condiția anihilării pericolului rusesc și a diminuării substanțiale a influenței Rusiei în Estul Europei.

Referințe bibliografice:

1. *Along with Yermak's resignation from the office of the President of Ukraine, his advisors, including Mykhailo Podolyak, were also dismissed.* 22.12.2025. <https://nashaniva.com/amp/en/384107> (Vizitat 01.04.2026).
2. ARVINTII, Ecaterina. *Mihail Podoliak: Russia has prepared concrete plans for the "most severe and aggressive destabilization" of the political situation in the Republic of Moldova.* 25.02.2023. <https://moldova1.md/p/5094> (Vizitat 01.04.2026).
3. BULAI, Diana, ROTARI, Natalia. *Misterul armamentului nuclear din Transnistria.* 05.04.2019. <https://anticoruptie.md/.../misterul-armamentului-nuclear...> (Vizitat 01.04.2026).
4. CĂLUGĂREANU, Vitalie. *Cine și cum ar apăra o Moldovă neutră în caz de război?* 24.01.2022. <https://www.dw.com/.../cine-%C8%99i-cum-ar-ap.../a-60535576> (Vizitat 01.04.2026).
5. *Cele două scenarii care vizează Transnistria când va adera Republica Moldova la UE. Anunțul Maiei Sandu.* 29.09.2025. <https://www.digi24.ro/.../cele-doua-scenarii-care-vizeaza...> (Vizitat 01.04.2026).
6. *Fără retragerea trupelor ruse de ocupație, integrarea europeană rămâne o iluzie (Revista Presei).* 26.12.2025. <https://radiochisinau.md/fara-retragerea-trupelor-ruse-de...> (Vizitat 01.04.2026).
7. FURLONG, Ray. *De ce avertizează atât de mulți lideri occidentali asupra unui război cu Rusia?* 27.12.2025. <https://romania.europalibera.org/.../de-ce.../33630991.html> (Vizitat 01.04.2026).

8. GERAGHTY, Jim. *How Putin could open a new and dangerous front against Ukraine*. 12.06.2025. https://www.washingtonpost.com/.../putin-russia-moldova... (Vizitat 01.04.2026).
9. Oleg Zhdanov: *How Russian troops in Transnistria are supplied*. 29.11.2022. <https://odessa-journal.com/.../oleg-zhdanov-how-russian...> (Vizitat 01.04.2026).
10. PLEȘCA, Laurențiu. *1 ianuarie 2025 – punctul culminant al conflictului transnistrean*. 24.06.2025. <https://radiochisinau.md/1-ianuarie-2025--punctul...> (Vizitat 01.04.2026).
11. *Podoliak's Strategic Perspectives on Resolving the Transnistrian Conflict through EU Integration*. 21.12.2023. https://moldovalive.md/podoliaks-strategic-perspectives... (Vizitat 01.04.2026).
12. SHOSTAL, Oleksandr. *Budanov on Transnistria: Ukraine can radically solve the problem*. 27.12.2025. <https://112.ua/.../mi-mozemo-virisiti-ce-radikal-no...> (Vizitat 01.04.2026).
13. SPRINCEAN, S. *Ajustarea legislației cu privire la asigurarea securității naționale ca imperativ pentru restructurarea și modernizarea sectorului de securitate în contextul aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană*. În: Integrarea europeană a Republicii Moldova: aspecte politico juridice și social-economice. Culegere de articole științifice / editor: Juc Victor. Chișinău: Editura USM, 2025, p. 188-203.
14. SPRINCEAN, S. *Aspecte etice în procesele electorale în perspectiva eficientizării instituțiilor puterii de stat*. În: Impactul sistemului electoral asupra capacității de funcționalitate a instituțiilor puterii de stat din Republica Moldova. / coord.: Victor Juc. Cap. 8. Chișinău: Tipografia Centrală, 2018, p. 118-130.
15. SPRINCEAN, S. *Conceptual, methodological and bioethical perspectives of strengthening human security in Republic of Moldova*. În: Cross Border Journal for International Studies / Universitatea „Dunărea de Jos” Galați. Vol. 2, nr. 4, 2017, p. 81-94.
16. SPRINCEAN, Serghei. *Consecințe securitare ale recunoașterii independenței Transnistriei în contextul „Crizei energetice” de la începutul anului 2025*. În: State, security and human rights: in digital era, 12-13 decembrie 2024, Chișinău. Chișinău: Centrul Editorial-Poligrafic al Universității de Stat din Moldova, 2025, pp. 79-90.
17. SPRINCEAN, S. *Contribuții ale concepției securității umane la fortificarea spațiului european de securitate*. În: Spațiul european de securitate: provocări, oportunități, perspective de integrare. Chișinău: Print Caro. 2019, p. 9-20.

18. SPRINCEAN Serghei. *Corelații ale problematicii siguranței persoanei și securității umane cu domeniul drepturilor omului*. În: *Studii și cercetări juridice* / Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice; colegiul de redacție: Valeriu Cușnir (coordonator științific) [et al.]. Chișinău: Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice (F.E.-P. "Tipografia Centrală"). Partea a 6-a. Subcap. 7.1. 2023, p. 157-170.
19. SPRINCEAN, Serghei. *Development of conceptual apparatus of the contemporary security studies for better analysis of securing good governance and democracy*. In: Election Integrity and the Quality of Democracy: Challenges and Pathways to Good Governance. The work of the materials of the international scientific conference. / editors: Natalia Putină, Mariana Iațco. Chișinău: CEP USM. 2025, p. 110-123.
20. SPRINCEAN, Serghei. Dezvoltarea umană și siguranța persoanei în contextul preocupărilor pentru securitatea umană. În: *Studii și cercetări juridice* / Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice al USM; colegiul de redacție: Valeriu Cușnir (coordonator științific) [et al.]. Chișinău: CEP USM, Partea 7-8. Subcap. 7.1. 2024, pp. 231-239.
21. SPRINCEAN, Serghei. *Evoluția metodologiei de cercetare în studiile de securitate în contextul noilor provocări geopolitice*. În: Culegere de lucrări. Promovarea valorilor social-economice în contextul integrării europene. Conferința Științifică Internațională «Promovarea valorilor socioeconomice în contextul integrării europene», Ediția a 7-a din 6-7 decembrie 2024, Chișinău. / coordonatorul ediției: Șargu Lilia; comitetul științific: Sedlețchi Iurie (președinte). Chișinău: USEM (Pulsul Pieței). 2025, p. 542-553.
22. SPRINCEAN, Serghei. *Incursiuni securitare de soluționare a conflictului transnistrean în contextul crizei energetice*. În: "Știință. Educație. Cultură". Culegere de articole. Conferința științifico-practică internațională. A 34-a aniversare a Universității de Stat din Comrat. Febr. 2025. / redactor-șef și editor: Ghenova Svetlana. Vol. 1: Științe economice. Tehnologii informaționale, matematică și fizică. Agricultură și industria alimentară. Drept și științe politice. Comrat: A&V Poligraf. 2025, p. 604-610.
23. SPRINCEAN, S. *Insecuritatea umană în contextul securității naționale: oportunități de evaluare*. În: Riscuri și amenințări la adresa securității naționale: tehnici de analiză și evaluare. Ghid metodologic. / coord. N. Albu, V. Varzari, S. Sprincean. Chișinău: F.E.P. "Tipografia Centrală". 2019. Subcap. 3.5, p. 105-114.
24. SPRINCEAN, S. *Interferențe bioetice în abordarea sistemică a problematicii transnistrene*. În: Revista de Filosofie, Sociologie și Științe politice, Nr. 1, 2014, p. 35-45.

25. SPRINCEAN, Serghei. Modernizarea domeniului securității ca obiect de studiu și disciplină didactică. În: *Studii naționale de securitate*, 2022, nr. 1(5), pp. 18-27.
26. SPRINCEAN, S. Perspective de ajustare a principiilor securității umane în condițiile unui nou context geopolitic. În: *Perspectivele și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației*, Ed. Vol. X. Cahul: CentroGrafic, 2023, Vol.10, Partea I, pp. 40-44.
27. SPRINCEAN, S. *Perspective de asigurare a siguranței persoanei în contextul realizării securității umane*. În: Studii Naționale de Securitate. Revistă științifico-practică. Institutului Național de Informații și Securitate „Bogdan, Întemeietorul Moldovei”. Nr. 1(1), 2020, p. 185-200.
28. SPRINCEAN, S. *Perspective de fortificare a securității regionale în contextul aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană*. În: Conferința Internațională Jean Monnet: “Cooperarea instituțiilor statului în asigurarea unității naționale”. 28-29 martie 2025, Chișinău. / coord.: Ludmila Roșca. Chișinău: Print-Caro, 2025, p. 73-86.
29. SPRINCEAN, S. *Perspectives on Promoting Human Security Values under Conditions of Political Insecurity*. În: The sustainability of democracy under conditions of regional insecurity: International Collective Monograph / Moldova State University; coordinator: Ludmila Roșca. Chapter 6. Chișinău: Print-Caro. 2025, p. 180-212.
30. SPRINCEAN, S. *Politica securității umane în Republica Moldova în contextul provocărilor și oportunităților mediului regional de securitate*. În: Dezvoltarea cadrului juridic al Republicii Moldova în contextul necesităților de securitate și asigurare a parcursului european. / red. șt. Valeriu Cușnir. Chișinău: Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice (F.E.-P. “Ti-pografia Centrală”). Subcap. 5.2. 2019, p. 477-497.
31. SPRINCEAN, Serghei. *Practici electorale incluzive pentru fortificarea securității umane și siguranței persoanei*. În: Digest electoral. Revistă de analiză, teorie și cercetare în domeniul electoral. Ediția VI. Decembrie 2021, p. 7-22.
32. SPRINCEAN, S. *Prioritățile de securitate națională prin prisma obiectivelor de securitate umană în contextul perspectivei de extindere a UE*. În: Mecanisme și modele de adoptare a deciziilor la nivel local/regional/central. Chișinău: Print-Caro, 2024, p. 309-318.
33. SPRINCEAN, S. Provocări contemporane la adresa securității umane și siguranței persoanei. În: *Statul, securitatea și drepturile omului în era digitală*, 1 decembrie 2023. Chișinău: CEP USM, 2023, Vol. 1, p. 202-209.
34. SPRINCEAN, Serghei. *Researching security issues in the context of methodological and conceptual adjustment needs to new geopolitical realities*. În: Implementarea acordului de asociere Republica Moldova – Uniunea Euro-

- peană în contextul demarării procesului de negocieri privind aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Masă rotundă. USEM, 13 februarie 2025, Chișinău / comitetul organizatoric: Catan Petru [et al.]. Chișinău: Pulsul Pieței, p. 53-58.
35. SPRINCEAN, S. *Simbioza securității și interesele Republicii Moldova în perspectiva extinderii UE*. Republica Moldova în contextul noii arhitecturi de securitate regională. Materialele conferinței științifice internaționale, 24 mai 2024 / coord.: I. Coropcean; colegiul de redacție: C. Manolache [et al.]. Chișinău: AMFA, 2025, p. 32-44.
 36. SPRINCEAN, S. *The Role of Human Security in Identifying New Perspectives of Development of the Education in the Field National Security*. În: Revista „Current and Future Perspectives on Teaching and Learning”. Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba-Iulia. Nr. 1 (1), 2019, p. 36-43.
 37. SPRINCEAN, S. *Rolul securității umane în consolidarea sistemului național de securitate*. În: Interconexiunile integrării sociale și consolidarea sistemului național de securitate: Monografie colectivă. / Academia de Administrare Publică din Moldova; colegiul de redacție: Ludmila Roșca [et al.]. Chișinău: Print-Caro. Cap. 11. 2022, p. 329-359.
 38. SPRINCEAN, S. *Securitatea umană și bioetica. Monografie*. Chișinău: F.E.P. ”Tipografia Centrală”. 2017, 304 p.
 39. SPRINCEAN, S. Siguranța persoanei în contextul sistemului de asigurare a securității umane. În: *Parteneriatul Estic: spre o comunitate a democrației și prosperității*, Ed. 16. Chișinău: Print-Caro. 2023, 1, p. 98-105.
 40. SPRINCEAN, S. *Sporirea securității și siguranței persoanei și progresul domeniului culturii ca deziderate ale Acordului de Asociere RM-UE*. În: Revista Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică [Chișinău]. Nr. 1 (38), 2021, p. 243-248.
 41. SPRINCEAN, S. *Unele stringențe și imperative în studiile contemporane de securitate*. În: Dezvoltarea cadrului juridic al Republicii Moldova în contextul necesităților de securitate și asigurare a parcursului european. / Republica Moldova în contextul provocărilor interne și externe la adresa securității naționale (Partea a III-a). / Red. șt. Natalia Albu. Chișinău: Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice (ÎS FEP “Tipografia Centrală”). 2019. Cap. 1, p. 5-20.
 42. SPRINCEAN, Serghei. *Valențe geostrategice și securitare ale crizei energetice din regiunea transnistreană a Republicii Moldova*. În: “Știință. Educație. Cultură”. Culegere de articole. Conferința științifico-practică internațională. A 34-a aniversare a Universității de Stat din Comrat. Febr. 2025. / redactor-șef și editor: Ghenova Svetlana. Vol. 1: Științe economice. Tehnologii informaționale, matematică și fizică. Agricultură și industria alimentară. Drept

- și științe politice. Comrat: A&V Poligraf. 2025, p. 597-603.
43. SPRINCEAN, Serghei; COSTA, Bruno Daniel Ferreira. *Theoretical-methodological perspectives in researching person's safety in the context of the necessity of security redimensioning*. În: Culegere de lucrări. Promovarea valorilor social-economice în contextul integrării europene. Conferința Științifică Internațională "Promovarea valorilor socialeconomice în contextul integrării europene", Ediția a 7-a din 6-7 decembrie 2024, Chișinău. / coordonatorul ediției: Șargu Lilia; comitetul științific: Sedlețchi Iurie (președinte). Chișinău: USEM (Pulsul Pieței). 2025, p. 554-563.
 44. SPRINCEAN, Serghei; GRIGORIU, Inga; LISI, Marco. *Asigurarea securității umane ca preocupare prioritară în epoca provocărilor geopolitice*. În: Promovarea valorilor social-economice în contextul integrării europene. Conferința Științifică Internațională. Ediția a 8-a din 4-5 decembrie 2025, Chișinău, USEM. Vol. I. Chișinău: Pulsul Pieței. 2025, p. 410-420.
 45. SPRINCEAN, S.; GRIGORIU, I. *Securitatea umană și unitatea națională: tangențe și perspective*. În: Conferința Internațională Jean Monnet: "Coooperarea instituțiilor statului în asigurarea unității naționale". 28-29 martie 2025, Chișinău. / coordonator: Ludmila Roșca. Chișinău: Print-Caro, 2025, p. 118-133.
 46. SPRINCEAN, Serghei; SLUTU, Nicolae. *Ajustarea și aprofundarea obiectivelor de securitate umană în contextul fructificării perspectivei de extindere a UE*. În: Analele Științifice ale Universității de Studii Europene din Moldova. Ediția VIII. / colegiul de redacție: Sedlețchi Iurie (redactor-șef) [et al.]. Chișinău: Pulsul Pieței. 2024, p. 91-96.
 47. *The Struggle for Relevance: Transnistria Fighting Vehicles*. 25.11. 2022. <https://www.oryxspioenkop.com/.../the-struggle-for...> (Vizitat 01.04.2026).
 48. URUȘCIUC, Eugen. *Cum vrea să-și occidentalizeze armata până în 2035 R. Moldova, amenințată de război real și hibrid*. 0710.2025. <https://moldova.europalibera.org/.../cum.../33552382.html> (Vizitat 01.04.2026).
 49. ZĂMOSTEANU, Marcela. *Vânătoarea lui Ceaus: Operațiunea șepcilor negre* 30.04.2021. <https://www.rise.md/vanatoarea-lui-ceaus-operatiunea.../> (Vizitat 01.04.2026).
 50. ZUBKOVA, Daria. *Rada excludes russian and Moldovan languages from list of those requiring support and protection*. 03.12.2025. <https://ukranews.com/.../1120665-rada-excludes-russian...> (Vizitat 01.04.2026).